

OSTATNÉ BIOTICKÉ ČINITELE V LESOCH SLOVENSKA V ROKU 2019

Andrej Gubka

Gubka, A.: Other biotic pest agents in Slovak forests in 2019. APOL, 2020, vol. 1, no. 2, p. 160–162.

Abstract: In 2019, we recorded 19 734 m³ of wood damaged by other biotic pests. From this volume were 8 942 m³ damaged in Košice region. Coniferous stands were more significantly damaged than deciduous. Fir trees were the most frequently damaged from coniferous trees and beech from deciduous trees.

Key words: other biotic pests; game damages

Vykázaný stav za rok 2019

V roku 2019 sme zaznamenali 19 734 m³ drevnej hmoty poškodenej ostatnými biotickými škodlivými činiteľmi. Táto hodnota znamená značný pokles oproti roku 2018, kedy bolo ostatnými biotickými škodlivými činiteľmi poškodených 29 020 m³ (Kunca 2019). Najviac takto poškodenej drevnej hmoty bolo opätovne zaznamenané v Košickom kraji (8 942 m³) a hlavne v oblasti Košice-okolie (8 571 m³). Značné škody sme zaznamenali aj v Prešovskom kraji v objeme 5 380 m³, najmä v okrese Humenné (3 634 m³).

V kategórii ostatné biotické škodlivé činitele sú najviac poškodzované ihličnaté dreviny (14 335 m³). Z ihličnanov je najviac poškodzovaná jedľa (9 023 m³) a smrek (4 747 m³). V prípade jedle sme zaznamenali mierny pokles a pri smreku zase mierny nárast poškodenia oproti roku 2018. Pri poškodení listnatých drevín sme v roku 2019 (5 399 m³) zaznamenali značný pokles poškodenia oproti roku 2018 (15 275 m³) (Kunca 2019). Najpoškodzovanejšou listnatou drevinou ostal aj v roku 2019 buk s objemom 2 652 m³, čo je významný pokles oproti roku 2018. Značný nárast evidujeme pri drevine jaseň, kde bolo zaevidovaných 1 636 m³.

Tabuľka 1. Objem vykonanej náhodnej ťažby dreva poškodeného ostatnými biotickými činiteľmi v roku 2019 podľa činiteľov
Table 1. Volume of accidental felling of wood damaged by other biotic factors in 2019 by factors.

Ostatné biotické činitele	Ihličnatá	Listnatá	Spolu
	[m ³]		
Hlodavce	50	11	61
Iné biotické	13 872	4 222	18 094
Obhryz a lúpanie zverou	413	1 166	1 579
Spolu	14 335	5 399	19 734

Predpokladáme že určitú úlohu pri evidovaní poškodenia buka môže mať pôsobenie lykožrúta bukového (*Taphrorychus bicolor*) a jeho zaevidovanie do tejto kategórie. Pri jaseňi to môže byť hynutie jaseňov spôsobované hubou **čiašočka bledá** (*Hymenoscyphus fraxineus*) a lykokazom jaseňovým (*Hylesinus fraxini*). Pri ihličnatých drevinách sa jedná zrejme o komplex faktorov. Naďalej pretrváva neurčitý stav ohľadom škôd zverou, pretože čísla vykázané v evidencii sú podľa nášho názoru značne podhodnotené. Škody zverou tak môžu byť zarátavané k iným biotickým škodcom, prípadne nie sú vykázané vôbec.

Tabuľka 2. Objem vykonanej náhodnej ťažby dreva poškodeného ostatnými biotickými činiteľmi v roku 2019 podľa rodov drevín

Table 2. Volume of accidental felling of wood damaged by other biotic factors in 2019 by tree genera.

Skupina drevín a rody drevín	Náhodná vykonaná ťažba [m ³]
Ihličnaté	14 335
Borovica	414
Jedľa	9 023
Smrek	4 747
Smrekovec	151
Listnaté	5 399
Agát	134
Brest	109
Breza	2
Buk	2 652
Cerešňa	20
Dub	625
Hrab	28
Jaseň	1 636
Javor	169
Jelša	6
Topoľ	13
Vrba	5
Spolu	19 734

Tabuľka 3. Objem vykonanej náhodnej ťažby dreva poškodeného ostatnými biotickými činiteľmi v roku 2019 podľa krajov

Table 3. Volume of accidental felling of wood damaged by other biotic factors in 2019 by region.

Kraje	Ihličnatá	Listnatá	Spolu
	[m ³]		
Banskobystrický	262	428	690
Košický	7 886	1 056	8 942
Prešovský	5 105	275	5 380
Trenčiansky	336	730	1 066
Trnavský	0	1 558	1 558
Žilinský	746	1 352	2 098
Spolu	14 335	5 399	19 734

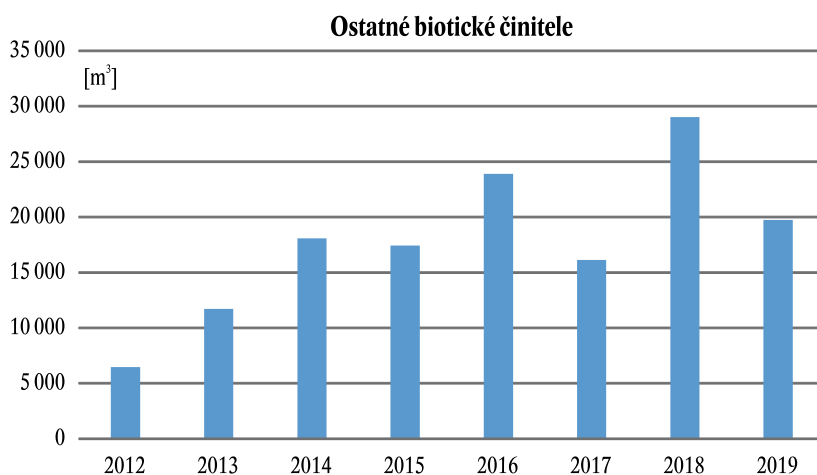
Tabuľka 4. Objem vykonanej náhodnej ťažby dreva poškodeného ostatnými biotickými činiteľmi v roku 2019 podľa okresov

Table 4. Volume of accidental felling of wood damaged by other biotic factors in 2019 by districts.

Okresy	Ihličnatá	Listnatá	Spolu
	[m ³]		
Košice-okolie	7 672	899	8 571
Humenné	3 632	2	3 634
Trnava	0	1 227	1 227
Sabinov	812	0	812
Bytča	529	275	804
Bánovce nad Bebravou	180	499	679
Liptovský Mikuláš	133	497	630
Turčianske Teplice	0	580	580
Prešov	313	186	499
Banská Bystrica	156	278	434
Prievidza	144	222	366
Senica	0	331	331
Bardejov	221	11	232
Gelnica	179	0	179
Trebišov	0	157	157
Žiar nad Hronom	0	119	119
Stará Lubovňa	102	0	102
Svidník	25	65	90
Dolný Kubín	84	0	84
Krupina	55	0	55
Revúca	40	0	40
Zvolen	0	24	24
Sobrance	24	0	24
Partizánske	9	9	18
Poltár	11	0	11
Rožňava	11	0	11
Poprad	0	11	11
Rimavská Sobota	0	7	7
Považská Bystrica	3	0	3
Škalica	0	0	0
Spolu	14 335	5 399	34

Prognóza vývoja ostatných biotických činiteľov

V roku 2019 sme zaznamenali pokles škôd spôsobených ostatnými biotickými škodlivými činiteľmi oproti roku 2018. Pre rok 2020 očakávame mierny nárast spôsobený vplyvom škodlivých činiteľov, ktorým vyhovoval mierny priebeh zimy a môžu sa tak významnejšie prejaviť. Významnejšiu zmenu v roku 2020 neočakávame ani pri evidencii škôd spôsobených zverou. Napriek skutočnosti, že sa škody zverou v teréne vyskytujú naozaj často, zatiaľ pretrvávajú dôvody neochoty lesníckej praxe s ich vykazovaním.



Obrázok 1. Vývoj poškodenia lesných porastov ostatnými biotickými činiteľmi

Figure 1. Development of damage in forest stands by other biotic pests.

Podakovanie

Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektov APVV-0707-12, APVV-14-0567, APVV-15-0531, APVV-15-0348, APVV-19-0116 a APVV-19-0119 financovaných agentúrou APVV a projektu „SLOVLES“ – projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). A tiež vďaka projektu „Zvyšovanie úrovne ochrany kritickej infraštruktúry – výskum nových, ekologicky akceptovateľných metód boja so škodcami lesa na území v správe podniku Vojenské lesy a majetky SR, š. p.,“ ktorý je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva obrany Slovenskej republiky.

Použitá literatúra

Kunca, A., 2019: Výskyt škodlivých činiteľov v lesoch Slovenska za rok 2018 a prognóza ich vývoja na rok 2019. Zvolen, NLC, 92 s.

Adresa:

Ing. Andrej Gubka, PhD.
 Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Lesnícka ochranná služba,
 Lesnícka 11, SK – 969 01 Banská Štiavnica
e-mail: andrej.gubka@nlcsk.org